

AKTUALNO Vprašanje

Pomembnost higieno-tehnične zaščite dela v podjetjih in gospodarskih organizacijah na Gorenjskem sili le od časa do časa v ospredje razprav v samoupravnih organih v podjetjih in družbenih organih upravljanja. Največkrat takrat, ko se pripeti v podjetju kaka hujša delovna nesreča ali pa ko inšpekcija dela doda nobena prerešeta delovne pogoje zdaj v tem zdaj v tem podjetju.

Kje so vzroki lagodja do tega pomembnega vprašanja?

Pri okrajnem Zavodu za socialno

zavarovanje je sicer okrajna komisija HTZ, ki pa se peča le z večjimi podjetji v okraju, medtem ko ne zmore načrtnega dela tudi v manjših podjetjih, ki bi bila pomoč te komisije najbolj potrebna. Toda samo ta komisija na najvišji ravni v okraju še daleč ni dovolj.

Le redka so namreč podjetja, ki imajo tudi v okviru samoupravnih organov svoje komisije HTZ, če pa so že, so te nedelavne in bolj ali manj na papirju. — Ko so člani skupščine kranjske podružnice okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje razpravljali o tem na nedavni skupščini, so

prišli do prepričanja, da te komisije tudi ne morejo pomeniti kaj več, ker nimajo pravzaprav nobenih kompetenc. Ne morejo kaznovati prekrškov in tudi večjega vpliva na vodstva podjetij nimajo.

Morda je v tem le delen vzrok neúčinkovitosti HTZ komisij v podjetjih. Zato bodo sedaj skušali sestaviti za vse komisijo HTZ v gospodarskih organizacijah pravila, na podlagi katerih jim bo omogočeno večje uveljavljanje. — To pobudo je treba pozdraviti. I. A.

AKTUALNO Vprašanje

U GLAVNEM RAZPRAVA O KOMUNALNIH Vprašanjih

Zbori volivcev večidel končani, zbori volivcev-proizvajalcev pa te dni

V nedeljo so v večini krajev na Gorenjskem končali zbori proizvajalcev Le ponekod bodo trajali še prve dni tega tedna.

V splošnem so volivci v sorazmeroma kar precejšnjem številu prihajali na zbor. Ponekod jih je prišlo 20%, na nekaterih zborih v mestu Kranj pa tudi do 34%. Skoraj v vsaki občini pa se je dogodilo, da kak zbor ni bil sklepčen, vendar teh primerov ni bilo mnogo. Večidel je bil v takem primeru kritični aktiv, ki se ni dovolj temeljito lotil priprav. Na enem izmed zborov volivcev v občini Železniki pa so možje, ko so ugotovili, da bi se moralni zaradi neslepčnosti ponovno sestati, stopili domov še po žene. Večidel so volivci sprejeli na listo kandidate, ki so jih predlagala občinska politična vodstva, prav povsed pa tudi ne. Ponekod so kandidatno listo na zboru volivcev deloma spremenili in dodali nove kandidate, kar govori o zavzetosti volivcev za to, da bi bili ljudski odbori kar najbolje sestavljeni. Tu in tam so znali volivci v takih primerih izbrati kandidate,

ki so ustrezali vsaj toliko ali celo bolj kot tisti, ki jih je predlagalo občinsko politično vodstvo. V nekaj redkih primerih pa je pri tem, ko so volivci izbirali kandidate, botrovati tudi ozek lokalizem ali celo demagogija, proti čemer so znali razgledanejši volivci ponekod uspešno nastopiti, povsed pa ne Zanimivo in razveseljivo je, da je na kandidatnih listah zelo mnogo novih ljudi, takih, ki doslej še niso bili v ljudskih odborih, so se pa že uveljavili v raznih svetih in organih samoupravljanja. Z njimi bi prišel v nove ljudske odbore nedvomno še bolj svež duh.

Nimamo še točnih podatkov, vendar vse kaže, da je mladina uspela, da je prišlo na kandidatne liste nekaj več mladine, vendar ponekod še ne dovolj. Manj pa je to marsikje uspelo ženskam. Več kot v občinske zborove pa kandidira žensk v zboru proizvajalcev.

Na večini zborov proizvajalcev se je razprava sušala največ okrog kandidatov in pa o komunalnih vprašanjih, kot je bilo tudi pričakovati, dasiravno bi bilo želeti kaj več razprave tudi o širih družbenih, političnih in gospodarskih problemih. Tu in tam se volivci niso kar tako zadovoljni s poročili, marveč so z ostrejšo kritiko nakanovali tudi smernice, po katerih naj dela novi ljudski odbor. Na Jesenicah so na mnogih zborih volivcev zahtevali pojasnila, zakaj takšna negibnost pri urejanju šolske problematike (prostorov); ob tem so kar precej upravičeno kritizirali tudi nezadostno sodelovanje med Železarno in občino. Razen tega so v tej občini razpravljali še o problematiki raznih domov, kopalnic, stanovanjske gradnje, o vodovodu in podobnih problemih, v središču Jesenic pa o trgovini in tržnici. V zgornje-savski dolini je bilo dokaj razprav o razvijanju gostinstva in turizma. Na nekaterih zborih volivcev v Kranju je bilo slišati med drugim kritična mnenja volivcev o trgovini. Pomajkljiva tehnična opremljenost trgovine, pa tudi nekateri nezdravi pojavi (denimo, v grossistični trgovini — težje po zapiranju slovenskega trga pred dotokom kmetijskih pridelkov iz drugih republik) so problemi, ki čedajo bolj žulijo potrošnike v vseh naših industrijskih središčih. Razen stanovanjske gradnje in drugih komunalnih problemov je kranjski volivci zanimala tudi izpopolnitve električnega omrežja, ki sedaj, takšno kot je, marsikje sila otežkoča tudi uporabljanje sodobnih gospodinjskih pripomočkov, pa tudi poslušanje radija in tako dalje. Kolikor vemo, se občina že dolgo ukvarja s to težavo, ki ji bržkone predvsem zaradi pomanjkanja fin. sredstev še ni bila kos. Komunalni problemi so bili na vrsti v vseh občinah, v nekaterih podeželskih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO X. — ŠT. 75 — CENA DIN 10.—

Kranj, 27. septembra 1957

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

NAPREDEK GOSPODARSTVA NA VSEJ ČRTI

OLO sklenil reorganizirati Prešernovo gledališče - Razpravljalci so tudi o reorganizaciji gozdarske službe - Razpravo o šolski reformi odložili na prihodnje zasedanje

Ponedeljkove seje Okrajnega ljudskega odbora so se odborniki udeležili v znatno večjem številu kot običajno. Na dnevnem redu so bile zanimive stvari. Poročilo o izpolnitvi polletnega družbenega plana in proračuna, razprava o reorganizaciji Prešernovega gledališča v Kranju, poročilo o reorganizaciji gozdarske službe. Ker se je seja zaradi obširne razprave precej zavlekla, so razpravo o problemih v zvezi z izvajanjem šolske reforme v okraju, odložili za prihodnje zasedanje. Po skupni seji sta bili še ločeni seji obeh zborov, na katerih sta zabora razpravljala o nekaterih tekotih zadevah.

V OKRAJU BELEŽIMO NADALJNJI PORAŠT DRUŽBENEGA PROIZVODA

Poročilo o izpolnjevanju polletnega družbenega plana in proračuna za letošnje leto je podal predsednik okrajnega Sveta za plan in finance Pavle Tolar. Predvsem je poudaril, da je gospodarstvo našega okraja kot celota v tem obdobju uspešno napredovalo zaradi vpliva splošnih gospodarskih pogojev v državi in da so bile začrtane načrte popolnoma v skladu s smernicami, ki jih je sprejel Okrajni ljudski odbor ob sprejemanju letošnjega družbenega plana.

Iz obsežnega gradiva je moč ugotoviti, da se je skupni družbeni proizvod socialističnega sektorja gospodarstva našega okraja, v prvem polletju letos v primerjavi s polovicu celotne izvršitve lanskega leta povečal za 13 odstotkov. Povečanje v letu 1956 v od-

nosu na enako razdobje 1955. leta pa je znašalo le 6,5 odstotkov. Povečanje skupnega proizvoda v prvem polletju letos presega torej skupno republiško povprečje, ki znaša za ustrezeno razdobje le 7 odstotkov.

Se precej ugodnejši položaj imamo, če primerjam izvršitev letošnjega prvega polletja z isto izvršitvijo lani. Na podlagi te primerjave se je skupni družbeni proizvod povečal od 32 milijard 793 milijonov na 42 milijard 141 milijonov, kar pomeni za celih 28,5 odstotkov. Vendar ta primerjava ni v celoti realna, ker je znan, da so na industrijsko proizvodnjo — v prvem polletju lani — vplivale izredno neugodne prilike zaradi pomanjkanja električne energije ter težave s preskrbo surovin.

Največje uspehe je dosegla industrija, ki je presegla polletno obveznost za 2,8 odstotkov. To je vsekakor pomemben napredok zlasti če upoštevamo, da doseženi uspehi temeljijo na boljšem izkorisčanju proizvodnih kapacitet, večji delovni storilnosti in rationalneje poslovanju. To se kaže v tem, da je število zaposlenih v okraju v primerjavi z istim obdobjem lani, ostalo pretežno na isti ravni.

Precejšnji uspehi so bili tudi doseženi v gozdarstvu, prometu in gradbeništvi, medtem ko v obrti, trgovini in gostinstvu v manjši meri. Socialistična obrt v prvem polletju letos sicer kaže neki napredok, ne moremo pa, žal, govoriti o naglem porastu dejavnosti te gospodarske panoge. Uspehi trgovine temelje predvsem na povečani kupni moči, prav tako pa tudi v gozdninah.

REORGANIZACIJA PREŠERNOVEGA GLEDALISCA

Po več kot tri in polurni razpravi sta oba zobra Okrajnega ljudskega odbora potrdila predlog o reorganizaciji Prešernovega gledališča. V okrajnem zboru je glasovalo za predlagano reorganizacijo 36 odbornikov, 7 se jih je vzdržalo, v zboru proizvajalcev pa je glasovalo za reorganizacijo 22 odbornikov, trije so bili proti, 7 pa se jih je vzdržalo glasovanja. Najprej je odbornik Ivan Bečan prebral predlog Občinskega odbora Socialistične zveze in Občinskega sindikalnega sveta o potrebi reorganizacije poklicnega gledališča v Kranju, nato pa je prebral stališče okrajnega Sveta za prosveto in kulturo, njegov predsednik Slavko Beznik. Svet je mnenja, da je predlagana reorganizacija nepravilna.

V razpravi je sodelovalo precejšnje število odbornikov, ki so se v pretežni meri zavzemali za predlagano reorganizacijo. Med diskutanti sta bila tudi ljudska poslanca Roman Albreht in Boris Zihler.

Vsi odborniki so poudarili, da je treba vprašanja reorganizacije Prešernovega gledališča v Kranju temeljito pretehati. Večina je bila za to, da se sprito pomanjkanja materialnih sredstev, ki pa ni poglavitnega pomena, reorganizira, omenjena profesionalna ustanova. Menili so, da je treba v celotni kulturno - vzgojni dejavnosti na Gorenjskem preiti z ozkih na široko

torišča dela, od katere bi imelo večjo korist večje število državljanov. S tem v zvezi so tudi poudarjali nesporazmerje med trošenjem sredstev za kranjsko profesionalno gledališče in za vso ostalo kulturno prosvetno dejavnost ne le v občini, marveč tudi v vsem okraju.

Nato so izglasovali predlog, da se Prešernovo gledališče reorganizira s 1. oktobra letos.

Ob koncu skupne seje je poročal o reorganizaciji gozdarske službe predsednik okrajnega Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Tone Hafner. I. A.

67 KANDIDATOV SO IZBRALI

Občinski ljudski odbor Bled je že imel svoje zbole volivcev, na katerih so vaščani izbrali 67 kandidatov za nove odbornike. Od teh bodo izvolili 28 odbornikov ali 42% vseh kandidatov. Volivci so med kandidate določili 28 delavcev, 17 uslužbencev, 19 kmetov, ostala trojica pa so različnih poklicev. 11 kandidatov je iz vrst mladine. Jb

naš razgovor

OBČINA BO LAHKO BOLJE DELALA

»Kaj mislite o nadaljnji pristojbinah, ki bodo v prihodnjem letu preše od okrajev na občine? V katerih primerih oziroma področjih ne čutite dovolj prostih rok v delu občine?«

Tako smo vprašali načelnika splošnega oddelka radovališke občine tov. Ljubo Megliča.

»Največ v gospodarstvu. Izdajanje gradbenih dovoljenj je, denimo, odvisno od okraja. To včasih zelo zavira delo. Sečna dovoljenja n. pr. izdajajo na okraju in mi na tak način nimamo neposrednega vpliva na uresničevanje smernic v gospodarjenju z gozdovi. Prav tako se mi zdi nepravilno, da pritožbe o socialnih podporah ipd. rešuje okraj, dasi gredo te dajatve iz občinskega fonda in le občina ve, koliko ima teh sredstev na razpolago. Enako je v zdravstvu. Pritožbe samoplačnikov in druge stvari rešuje okraj. Ne glede na to, da s tem na okraju odločajo o naših sredstvih, menim, da pristojni državljanji v občinskih svetih tudi bolje poznavajo posamezne prime re bi jih lahko tudi pravilne reševali.«

»Kakšne pristojnosti boste dobili z okraja na občine v prihodnjem letu?«

»Predvsem bodo v občini delovna, tržna in finančna inspekcija. Hkrati bo občina dobila samostojnost v gozdarstvu itd. Mislim pa, da bo zlasti delovna inspekcija lahko precej prispomogla do boljšega pregleda naših podjetij in njihovega sodelovanja z občino. Hkrati bo občina dobila neposreden vpliv na urejanje delovnih odnosov, kar je zelo važno.«

»Se vi že pripravljate na prevzem novih dolžnosti? Predvidevate v tem kakšne težave?«

»Da, na to se že pripravljamo. Posebnih težav pa nismo, da ne bo. Morda bo občini celo olajšano v nekaterih primerih, ker ne bo treba čakati na okraj. Tudi osebja ne bomo nič več potrebovali. Tržnega inspektorja že imamo, določen je tudi gradbeni inspektor. Za gozdarstvo bomo dobili tri moči z okraja. Edino finančnega inspektorja pa še nismo. K. M.«

Pionirji iz vseh ljudskih republik, ki so se udeležili pionirskega pohoda »Bratstva in Enostnosti«, so na svoji poti v soboto ustavili v Kranju pred Prešernovim spomenikom (levo zgoraj), v tovarni »Iskra« (desno), v nedeljo pa so obiskali Bohinj

TE DNI PO SVETU

△ Jugoslovanska gospodarska delegacija s podpredsednikom Zveznega Izvršnega sveta Svetozarjem Vukmanovićem na čelu, ki je prispeval v torek v Burmo na 14-dnevnih uradnih obisk, je začela razgovore z burmansko vladno delegacijo, ki jo vodi podpredsednik vlade U Kjo Nien. Na prvem sestanku, ki je trajal 3 ure, so v priršnem vzdušju izmenjali izkustva o gospodarskem razvoju in o gospodarskih perspektivah obeh dežel. — Delegacija je bila tudi pri predsedniku republike Ba Uju, ki je sinoči priredil svečan banket. Predsednik burmanske vlade U Nu je priredil danes na čast jugoslovanske gospodarske delegacije intimno kosilo.

△ Jugoslovanska parlamentarna delegacija je prispevala v sredo v Hančou, glavno mesto pokrajine Čenjang. Na poti iz Port Artura v Hančou se je delegacija kratek čas zadržala v Ticeinu in Nan-kingu, kjer so jo predstavniki oblasti in političnih organizacij prisrečno sprejeli.

△ V sredo je predsednik ZDA Dwight Eisenhower po radiu in televiziji objavil posebno poslanico v zvezi s položajem v Little Rocku, ki je postal zadnje dni prizorišče rasističnih izgredov proti črnemu. V poslanici, ki jo je sam prebral, je sporočil ameriškemu narodu, da je odredil vse potrebne ukrepe za uveljavljanje odlokov zveznih sodišč o ukinitvi rasnega razlikovanja. Brez teh ukrepov bi utegnila nastati v deželi anarhija. Za red bodo skrbeli oddelki redne vojske. — Ameriška redna vojska je v sredo vkorakala v Little Rock. Policijske oblasti so prebivalstvo obvestile, da bo posebni vojaški oddelki zavzel položaj neposredno pred centralno šolo, v katero so rasisti črnskim dijakom doslej branili dostop. — Odločitev predsednika Eisenhowerja, da pošije v Little Rock redno vojsko, je v glavnem naletela na ugoden odmev v Združenih državah Amerike.

△ Sklep poruških premogovnikov, da bodo s 1. oktobrom zvišali cene premoga, je zadnje čase v središču pozornosti v Zahodni Nemčiji. Proti podražitvi premoga, ki utegne sprožiti splošno naraščanje cen, so se izrekli vse politične stranke, sindikati in vsa široka javnost. Adenauerjevo vlado so že v času volilne kampanje napadali, češ da je privolila v namere industrijev, da bodo po volitvah zvišali cene premoga. Zdaj si vlada prizadeva, da bi pregorila lastnike poruških rudnikov k popuščanju.

△ V zadnjih dneh je prišlo v Alžiriji do hudih spopadov med francoskimi in uporniškimi silami. Francosko poveljstvo je objavilo, da je formacija 100 francoskih letal v ponedeljek ves dan bombardirala uporniška oporišča med mestoma Constantino, Philipvillom ter Bonom. V zadnjih dneh so se razvneli srditi boji tudi v dolini reke Suman. Francoski policijski oddelki so opravili nove preiskave po muslimanskih hišah v Alžiru, kjer so uporniki spet na več krajih napadli francoske vojaške oddelke in policijo.

△ Letošnji jugoslovanski izvoz je še posebno ugoden. V celoti je ta izvoz v minulem mesecu dosegel 9,9 milijarde dinarjev, to je za 2,1 milijarde več kakor lani v istem mesecu, v prvih 8 mesecih pa 72,3 milijarde, to je za 13,3 milijarde več kakor lani. K temu povečanju izvoza je v nemajhni meri pripomogla tudi Slovenija.

△ V sredo je prišlo v Južni Avstraliji do druge eksplozije v vrsti sedanjih britanskih atomskih poskusov

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJNA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 600 DINARJEV, MESECNA 50 DINARJEV

KAJ SODIMO O...

delu organizacije „Partizan“

O delu telesno-vzgojne organizacije »Partizan« je zadnje čase slišati precej, zlasti po zadnjem posvetu te organizacije, ki je bil pred tedni v Kranjski gori, na katerem je prišlo do nekaterih nastrojotičnih stališč odgovornih funkcionarjev. Se posebno je razburila duhove nameravana ostavka predsednika te organizacije tov. Mitje Ribičiča

Na omenjenem posvetu »Partizana« sta prišli do izraza predvsem dve stališči: ali naj bo organizacija »Partizan« množična telesno-vzgojna organizacija, ki naj pospešuje splošno telesno kulturo, ne oziraje se na športne zvrsti, ali naj bo samo ozka, telovadna organizacija.

Na tiskovni konferenci pa je predsednik »Partizana« Slovenije jasno povedal svojo stališče, ki naj ga ima tudi v prihodnje »Partizan«.

Zanimalo nas je, kaj menijo o tem »sporu« funkcionarji »Partizana« na Gorenjskem. Vsi, katere smo povprašali, menijo da mora imeti tudi v boode »Partizan« poudarek na množični telesni vzgoji.

Cene Beznik, predsednik Okrajne zveze: »Nata diskusija ni prav nič prizadela oziroma ne mo-

LJUDJE IN DOGODKI ČEMU JE TO POTREBNO?

Odnosi Jugoslavije z Avstrijo so v zadnjih letih pokazali vidne znake napredka in je bilo pričakovati uspešnega sodelovanja med dvema sosednjima državama. Kljub temu, da bi bilo takšno sodelovanje očitno v prid obema stranema, pa se na avstrijski strani zadnje čase pojavljajo razni ukrepi, ki vsestransko škodujejo dobrim sosednim odnosom in razumevanju med našima dvema deželama.

Beseda je o dvojezičnem šolstvu na Koroškem. Prav te dni nas je neprjetno prizadela novica s Koroško, da sta šolski upravi v Pliberku in v Zelezni Kapli začeli protizakonito uklanjati pouk slovenščine v svojih šolah. Če bi bil to osamljen pojav, bi mu morda ne posvetili toliko pozornosti, čeprav je že sam po sebi vse obozde vreden. Toda ker gre očitno za prve škodljive posledice novega načrta šolskega zakona na Koroškem, je splošen alarm vsega slovenskega življa na naši severni meji povsem upravljen. Načrt zakona je namreč že sprejela avstrijska vlada in ga namerava predložiti skupščini. Ni treba posebej poudarjati, da so storili brez posvetovanja s predstavniki koroške slovenske manjšine in proti volji Koroških Slovencev.

Ta načrt zakona predvideva, da se morajo starši izjaviti, kateri jezik naj bi se učili njihovi otroci. Takšno navidezno spoštovanje demokratičnosti in načela samooperativnosti se sicer lepo sliši, toda v trenutnih razmerah je v njih vse prej kot spoštovanje demokracije. — Ni treba znova ponavljati, kakšna je bila preteklost Slovencev na Koroškem, kako so bili izpostavljeni gospodarskemu, kulturnemu in političnemu pritisku, kaj je nekdaj pomenilo biti Slovenec v teh krajih... Prav sprito teh žalostnih zgodovinskih izkušenj, kakor tudi

nekaterih poskusov, da bi šovinistični ponemčevalni duh spet oživel, se lahko upravičeno vprašamo, ali bo takšna odločitev staršev res svobodna, ali bo resničen izraz njihovih želja?

Jasno je torej, da namen predloženega zakona ni uveljaviti narodnostne pravice Koroških Slovencev, marveč naspotno, zmanjšati jih in jih zožiti. Takšni ukrepi so seveda v očitnem neskladu s politiko dobrih sosednih odnosov do Jugoslavije in demokratičnega spoštovanja manjšinskih pravic Koroških Slovencev. Hkrati pa kršijo tudi same avstrijske zakone in mednarodne obveznosti dunajske vlade glede odnosa do slovenske narodnosti manjšine na Koroškem.

Zakon o dvojezičnem šolstvu, ki so ga oblasti na Koroškem sprejeli leta 1945, jasno in nedvosmiseln določa ozemlje, kjer je treba uvesti dvojezične šole in kjer je poleg nemščine obvezna tudi slovenščina. Beseđilo te uredbe pravi v obrazložitvi med drugim tudi, da ta zakon »pomeni začetek nove pravice slovenske politike na Koroškem, da je njegov namen popraviti školo, ki so jo predzadeli Koroškim Slovencem glede šolstva«. Podobno so ocenili njen pomen tudi visoki avstrijski predstavniki in jo imenovali »edino pravilno demokratično rešitev«. Dve leti pozneje je deželna vlada na Koroškem v slovenski izjavi znova potrdila načelo dvojezičnosti in enakopravnosti slovenščine. Avstrija pa se je posebej v državnih pogodbih zavezala, da bo spoštovala pravice slovenskega narodnega življa na Koroškem. V členu 7 državne pogodbe je vrsta točk, ki zagotavljajo enakopravnost slovenske manjšine in njene osnovne narodnostne pravice. Točka 2 pa izrecno zadolžuje Avstrijo, da zagotovi pravico na osnovni pokrov v slovenščini in pravico na ustrezno število slovenskih

srednjih šol v jezikovno mešanim področju.

Avstrijski tisk je skoraj v celoti pozdravil uvajanje dvojezičnega šolstva kot dokaz enakopravnosti slovenščine z nemščino v šolstvu, kot konec zloglasnega ponemčevanja in začetek koristnega sožitja med obema narodnostnima skupinama na Koroškem.

Ce je bilo tako stališče avstrijskih oblasti in tiska še pred nekaj leti, kako naj si potem takem tolmačimo današnja prizadevanja, da bi uredbo o dvojezičnem šolstvu odpravili? Ali ni to torej v vpijočem nasprotju z vsem tistim, kar so nekaj v avstrijski javnosti razglasili kot dokaz enakopravnosti, kot konec ponemčevanja in začetek sožitja med nemško in slovensko narodnostno skupnostjo?

Natela dvojezičnosti res da tudi dozdaj niso povsem spoštovali, saj so ga vpeljali le v tretjini vseh šol, ki jih našteva zakon iz leta 1945. Vendar je vsaj osnovna ugotovitev o potrebi takega dvojezičnega šolstva pokazala brez slehernega dvoma, da je to eno glavnih sredstev, ki lahko uveljavlja enakopravnost, vzajemno spoštovanje in sožitev obeh narodnosti na Koroškem.

Prikriti napad na dvojezično šolstvo je torej napad na temeljne demokratične pravice narodnosti manjšine, hkrati pa je tudi protizakonito dejanje s stališča same avstrijske zakonodaje. Jugoslovanski protest pri avstrijskih diplomatskih predstavnikih zaradi takšnih ukrepov je torej povsem razumljiv in upravičen. Jasno je namreč, da takšno ravnanje nekaterih avstrijskih oblasti slablji prijateljske odnose med Avstrijo in Jugoslavijo, slovenski narodni manjšini na Koroškem pa onemogoča, da bi uspešno odigrala vlogo mostu dobrih sosednih odnosov med narodi dveh sosednjih držav.

MARTIN TOMAZIČ

naša kronika

DOBRO OBISKANI ZBORI VOLIVCEV V OBČINI GORENJA VAS

Za oktobrske volitve v občinske odbore se je občinski ljudski odbor in občinski odbor SZDL v Gorenji vasi marljivo pripravil, zato tudi uspeh na zborih volivcev ni izostal. Občani so se zborov udeležili v velikem številu in bili tudi v razpravah s svojimi predlogi zelo živahni. Zlasti je razveseljivo, da so volivci med kandidatoma za bodoče odbornike izbrali precejšnje število mladincov in s tem pokazali, da imajo v mladino veliko zaupanje in da prav od nje v prihodnosti pričakujejo velikih uspehov.

-an

V RADOVLJICI JE BIL SEMINAR ZA VIŠJE VODILNE KADRE

V Radovljici je bil seminar za direktorje, člane kolegijev in šefov oddelkov posameznih podjetij. Na seminarju so se seznanili s pravilnim vodenjem in organizacijo dela, s kontrolo proizvodnje, delavskim samoupravljanjem, analitiskim ocenjevanjem delovnih mest, vodenjem sestankov, higieniko-tehnično zaščito in personalno politiko. Temu seminarju bodo sledili še drugi, ki bodo poglobljali to gradivo. Seminar je trajal pet dni. Sedaj pa je že v teklu drugi seminar, ki bo trajal 14 dni in bo usposabljal udeležence, kako učiti ljudi praktičnega znanja na delovnih mestih in kako naj vodilna oseba v podjetju svoje strokovno znanje kar najhitreje posreduje delavcu.

S. J.

PREDSEDNIK OBČINE KAMNIK KANDIDIRA NA SUTNI

V Kamniku so končani zbori volivcev in določeni kandidati za nove občinske ljudske odbore. Dosedanji predsednik občine Kamnik Alfred Janko bo kandidiral v volilni enoti na Sutni. Medtem ko so na vseh volilnih enotah volivci predlagali po več kandidatov, so kandidaturo tov. Janka pozdravili z velikim navdušenjem in mu niso določili nobenega protikandidata, kar je vsakokor znak velikega zaupanja in priljubljenosti, ki jo ima med občani. Z

OBISK NA OKROGLEM

V pondeljek je 60 mladincov in mladink iz Zavoda za slepove mladino iz Ljubljane obiskalo na Okroglem v domu slepih svoje tovariše. Domačini so svojim gostom pripravili lep sprejem, tako da se je mladina iz Ljubljane na svojem izletu počutila nad vse zadovoljna.

-an

V GLAVNEM RAZPRAVA O KOMUNALNIH Vprašanjih

(Nadaljevanje s 1. strani)

krajih pa so govorili na zborih še posebej o zadružništvu, pa še o taksah in podobnem. Marsikje so razpravljali tudi o vodovodih; to po svoje kaže hkrati to, da so tudi podeželski kraji po vojni napredovali in imajo zato tudi večje potrebe; vodovod postaja tudi v vseh nepogrešljiva stvar kot elektrika, medtem ko so pred vodovalnico povsem zadovoljili z vaškim vodnjakom in s petrolejko. Seveda pa do vseh teh sodobnih naprav nekateri kraji tudi v zadnjih letih še niso mogli priti.

Komunalno problematiko, ki so jo nakazali zbori volivcev, kaže proučevati še v nadaljnjih razpravah o drugoletnem in perspektivnem planu posamezne občine.

V gospodarskih organizacijah pa so prejšnji teden že začeli sklicevati zborov volivcev-proizvajalcev. Ponekod so dosegli tudi do 75 % udeležbe. Kaže pa opominiti, da je ponekod (denimo, v radovljški občini) čutiti še vedno močne težnje, da bi v zboru proizvajalcev kandidirali sorazmerno vse preveč vodilnega osebja iz podjetij, premalo pa neposrednih proizvajalcev.

Z.

kratko, vendar zanimivo

ZA BOLJŠE DELO MLADINE KRAJSKE OBČINE

SKRB ZA OTROKE PADLIH BORCEV

Mestni odbor ZB NOV v Kamniku je povabil otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja z območja mesta na krajši razgovor, ki se ga je udeležilo 26 otrok. Odkrito in sproščeno so se pogovorili o življenju, težavah. — Nekateri so že želeli pomoč pri šolskih predmetih, navajali pa so tudi težave glede stanovanjskih razmer. Med letom se bodo še večkrat sestali.

Z.

ULICO PRED JESENŠKIM KOLODVOROM UREJAJO

Cest, pred železniškim postajnim poslopjem na Jesenicah je ob dejevju podobna majhna jezeru. — Zato se je pred dnevi odločila mestna Komunala za ureditev ulice. Te dni so prišeli ob postajnem poslop-

ju ulico dvigati, tako da bo stopnica nižja in da se bo volno lahko odtekala.

U.

V DVEH MESECIH BO JESENŠKI KINO »RADIO« PREUREJEN

Jesenški kino »Radio« so začeli preurejati, saj bi Jesenčani tudi radi dobili cinemascop. Dela potekajo brez težav. Z delo bodo zaključili novembra, za praznik republike pa bo že prva cinemascop predstava.

U.

V RADOVLJICI JE BILA RAZSTAVA LESOREZOV

Pred dnevi je bila v Radovljici zaključena razstava lesorezov akademskoga slikarja Milana Batiste. Razstava je bila v obnovljenih prostorih radovljškega muzeja. — Obisk je bil razmeroma skromen. Za prosvetne delavce je slikar predril uspešni debatni večer.

J. S.

ODPIRAMO RAZPRAVO O STANOVANJSKI IZGRADNJI V KRANJU

GRADIMO CENEJE!

Zbori volivcev v kranjski občini so že za nami. Na teh zborih so volivci aktivno posegli v probleme komunalne in stanovanjske izgradnje na področju občine. Bodoči občinski ljudski odbor je dobil kopico pobud, na podlagi katerih se bo moral krepko spoprijeti z vrsto perečih komunalnih in stanovanjskih problemov v občini.

Ker je bila razprava o tej problematiki na vseh zborih volivcev pravzaprav poglavitna točka razprav, objavljamo prispevek ing. arh. Maks Strenarja o problemih, ki so nastali v zvezi z zazidavo stanovanjskega naselja pri Vodovodnem stolpu v Kranju.

»Zavod za stanovanjsko in komunalno gradnjo v Kranju je na podlagi naročila oddelka za gradnje pri ObLO Kranj izdeloval od lanske pomladi zazidalni načrt za zemljišče severno od Vodovodnega stolpa. Izdelali so kar štiri vari-

ante, deloma zaradi ugovorov nekaterih prizadetih, predvsem pa zaradi ponovnih sprememb in dopolnitve programa.

Klub temu pa so 6. junija letos na hitro sprejeti pristojni organi drugi načrt zazidave. Na podlagi tega načrta je Zavod za stanovanjsko gradnjo začel izdelovati ponovni investicijski elaborat. Sedaj je ta elaborat že gotov in čaka še na potrditev okrajne revizijske komisije. Izdelana sta torej dva programa, ki nam omogočata gospodarnostno primerjavo vsakega izmed njih.

Zemljišče je sestavljeno iz treh delov. Zahodni pas, na katerem želi stoji nekaj individualnih hiš, ni predmet programa. Severni rob zavzema 7 dvonadstropnih hiš, ki jih pravkar dokončujejo. Preostali jugovzhodni del nas pravzaprav najbolj zanima, ker se bo še letos razvila na tem področju živahna gradbena dejavnost.

Na tem predelu je predvidel prvi (zavrnjeni — op. ur.) načrt 3 dvostopniščne, tronadstropne bloke, iz katerih je pogled na vzhod in zahod ter vzporedno z južnim robom tronadstropni, 4 nadstropni blok s trgovskimi in drugimi lokaliter z društvenimi prostori v pritličju. Med temi bloki v sredini pa je predvideno otroško igrišče z obrobnim zelenim pasom. Skrbna preiskava je ugotovila ugodno obsončenje, hkrati pa stanovalec tudi ne bi motil trušč in hrup. Okoli 150 otrok bi lahko zahajalo na to igrišče, ne da bi morali prečekati cesto. Na podlagi tega načrta je okoli individualnih hiš predvidena gradnja 20 garaž, ki imajo neposreden dostop na cesto.

Iz tega investicijskega programa je razvidno, da bo do značilni stroški za omenjene štiri nove bloke ter za sedem hiš, skupno z ustreznimi komunalnimi napravami 406 milijonov din. V teh stanovanjskih blokih bo 597 ležišč. Stroški gradnje že upoštevajo 4% podražitev od meseca maja do danes. V številu ležišč so, zgoraj zaradi primerjave, upoštevani tudi lokalni

Druži načrt pa predvideva dva dvostopniščna in dva enostopniščna dvonadstropna stanovanjska bloka ter štiristopniščni, tronadstropni blok, ki naj bi bil dolg 90 m. Posamezne stavbe so pretežno razmeščene v oblikah rahlo odprtrega, podolgovatega pravokotnika. Ta način zazidave je že preizkušen na Zlatem polju v Kranju. Toda drugi načrt ne predvideva otroškega igrišča in tudi garaže so na podlagi tega načrta razmeščene na različnih krajinah ob blokih. Kot je bilo moč izračunati bo ta zazidava veljala 417 milijonov dinarjev, na razpolago pa bo 575 ležišč.

Druži načrt je torej za 11 milijonov dražji, kljub temu, da ima 22 ležišč manj kot prvi. Povprečno znašajo gradbeni stroški v celoti za eno ležišče 730.000 dinarjev. Ce pa upoštevamo,

da ima drugi načrt torej 22 ležišč manj, znaša izguba še približno 16 milijonov dinarjev več. V celoti bi bil torej drugi zazidalni načrt za 27 milijonov dinarjev dražji kot prvi. Zaradi nekaterih manjših razlik v primerjavi, bi bilo moč ta znesek znižati še za približno 2 milijona dinarjev in bi torej končno znašala izguba na podlagi drugega načrta 25 milijonov dinarjev, da pri tem ne upoštevamo izgubo otroškega igrišča, ki je pravzaprav neprecenljiva.

Druži zazidalni načrt se razen tega ne skuša približati načelom projektiranja stanovanjskih zgradb, za katere se je letos zlasti zavzel republiški Sekretariat za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in stanovanjske zadeve z namenom, da bi zagotovil gospodarnostno gradnjo stanovanjskih blokov.

Skoraj na vseh sestankih je slišal pikre pri-pombe na rovaš kranjskih arhitektov. V zadnjih letih, odkar delujem v Kranju, sem tudi sam pogosto ugovarjal raznim gradbenim načrtom, ki imajo za posledico velike izdatke, toda največkrat brez uspeha. Zato želim svoje mnenje tokrat javno povedati.

Ing. arh. Maks Strenar

Maketa II. osnutka z velikim blokom sredi naselja. Gradnja bi veljala 25 milijonov več, kot gradnja naselja po I. osnutku.

PRED TEDNOM OTROKA

Vzgoja mladine - orozje dobrega in zlega

Bliža se »Teden otroka«. Na omenjeno geslo mednarodnega dne otroka želimo navezati naše: Ustvarjati pogoje in organizirati vzgojno delo z otroki in mladino, povsod, kjer se zbirajo.

Novi časi in povsem drug ritem življenja je prinesel nove težave v vzgoji otrok. Otrok mora biti nahranjen, mora pa biti na bodočnost in na kljubovanje težav v življenju tudi čustveno pripravljen. Kdo mu bo to omogocil? Vzgoja mu poleg družbenih činiteljev lahko nudi predvsem varen in miren dom in dovolj razgledani starši, ki so mu prvi kažipot v življenje. Zato je nujno, da se starši na vzgojo otrok pravljajo.

V tej zvezi bi na kratko opozorili na tisk, ki obravnava vzgojna vprašanja in težave današnje vzgoje. To je revija »Mladi svet« in knjige, ki jih izdaja Knjižnica Zveze prijateljev mladine Slovenije.

To je mesečnik, ki obravnava vzgojo otroka v vseh starostnih dobeh.

Vendar to ni vse. Revija obravnava razen vzgoje otrok v širšem smislu odnose med starši in otroci, med zakonci, priprave mladih ljudi na zakon, probleme razvezte, otrok razvezanih staršev in spolno vzgojo. Problem vzgoje je torej vezan na nivo splošne kulture staršev in vzgojiteljev, ki so odgovorni za mentalno zdravje otroka, kajti vsi oni, ki so v stalnem kontaktu z otroci in mladino lahko s pravilnim in pravčasnim posegom zmanjšajo ali povsem odklonijo negativni vpliv česar-koli.

Istočasno opozarjam na tri knjižice »O spolni vzgoji« Helene Puharjeve. Knjižice pojasnjuje, kako se manifestira in kakšno vlogo odigra spolnos; v celotnem razvoju človekove osobnosti. Pripravila starše na čas, ko bo treba otroku pojasniti vlogo njegovega spola. V analizi problema erotike in spolnosti, je nujno ovreči vsak jezutunitom in se s tem odkrito srečema.

»Naš otrok, ni več otrok« Gustava Šilicha, je knjižica o najtežjem vzgojnem razdobju o predpuberteti. Otrok se prvič misleno in čustveno odvrne od staršev in starši sami najbolje vedo, kako težko razdobje je to zanje in za otroka. Pri mladem človeku nastopi nov način intimnega notranjega življenja, ki mu sam pogosto ni kos in potrebuje pomoč odraslega zrelega človeka. Kdo bo to, če ne starši?

Omenim naj še tretji del knjige dr. Leona Zlebnika »Ljubezenska čustva in odnosi«. V bistvu pritrjuje ta knjiga mlade ljudi na zakon in govor o odnosih med zakonci.

Otroci, ki so lačni, morajo biti nahranjeni. To je prav, ni pa dovolj — ni vse. Otroci morajo biti vzgojeni, zato moramo obvladati in razumeti proces njihovega doživljivanja. Moramo se na to vsak dan znova pripravljati tudi tako, da popravljamo napake včerajnjega dne. Zato nam naša sedanja stvarnost narekuje geslo — Ustvarjati pogoje in organizirati vzgojno delo z otroki in mladino povsod, kjer se zbirajo. Vzgoja je lahko orozje dobrega in zlega — in orozje dobrega bo, če bo vsakdo, ki je v stiku z otroki, nanjo pripravljen.

GLES GORENJSKE

ZANIMANJE ZA IZLETE MED LETOŠNJO SEZONO

Med letno turistično sezono sta potovalna agencija »Triglav« in turistična poslovalnica »Putnik« na Bledu organizirala mnogo izletov za domače in tujne goste, ki so obiskali Bled.

»Triglav« jih je priredil največ v Bohinj, in sicer 34 s 1051 udeleženci, 17 na Pokljuko s

517 izletniki, 12 v Vintgar, 4 v Ljubljano, 2 v Lesce in enega v Radovljico. Vseh 70 izletov

se je udeležilo 2298 izletnikov. V Kranjski gori in na Vršič izletov niso prirejali zaradi redne avtobusne zveze Bled—Vršič—Bovec.

— Zanimanje za prevoze je bilo vseskozi precejšnje. Med izletniki je bilo največ Jugoslovjan, saj jih je letos izredno veliko obiskalo Bled.

— V istem času je turistična poslovalnica »Putnik« na Bledu priredila 31 voženj v Bohinj, 13 v Kropu, 12 v Ljubljano, 15 v Postojno in Opatijo, 2 v Avstrijo in 2 v Kranjsko goro ter na Vršič. Teh potovanj se je udeležilo več tujih kot domačih gostov.

— Ing. arh. Maks Strenar

Aktiv mladih zadržnikov v Gorenjih vasi je že pokazal precej iniciative. Predsednik akti-

va Martin Brenc je vzgled vsem ostalim. Lani je zasadil na zemljišču v sadovnjak, ki ga zdaj skrbno neguje. Njemu sledijo postopoma tudi drugi mladi zadržnik in tudi člani kmetijskih zadrug, ki si žele, da bi v Poljanski dolini pričeli čimprej z naprednim kmetovanjem. Da bi se spoznali z delom in napredkom drugih posestev, so pred dnevi organizirali izlet na Štajersko. Tam so si ogledali sadarski institut, več državnih posestev in nekaj kmetijskih zadrug. Svoje izkušnje s tega potovanja bodo prilagodili domačim razmeram.

NA ŽIROVSKEM VRHU BODO DOBILI ELEKTRIKO

Ze dolgo imajo prebivalci Žirovskega vrha željo, da bi v njihovih hišah zasvetila elektrika. Pred petimi leti so začeli delati. Postavili so transformator in vse električne drogove, toda potreba je zmanjšalo sredstev, da bi delo dokončali.

— Električni drogovi so že pričeli počasti propadati. — Toda pred dnevi so spet začeli. Sedaj elektromonteri in vaščani že napeljujejo žico. Vendar delo ne bo še takoj kmalu končano,

ker so posamezne hiše na Žirovskem vrhu oddaljene druga od druge tudi po več sto metrov.

Predvidevajo, da bo luč v hišah zasvetila do 29. novembra, če ne pa do občinskega praznika, decembra meseca. Za

sedaj bodo napeljali le dve žiči, pozneje pa, če bodo denarna sredstva na razpolago, bodo potegnili še dve.

35 LET TVD »PARTIZAN« IZ GORENJE VASI

Preteklo nedeljo je TVD »Partizan« iz Gorenje vasi slavilo 35-letnico svojega obstoja. Praznovanje je prisostvovalo več zastopnikov republike in okrajne zveze, kot tudi številnih društev Partizana z Gorenjske, predstavniki političnih in družbenih organizacij ter šolstva. Okoli 1000 ljudi se je zbralo v Gorenji vasi.

Praznovanje se je začelo s slavnostno sejo društva. Popoldan pa je bila na prostem zaključna svečanost. Razvili so društveni prapor, ki so mu kučevali ljudski poslanec Anton Peterzel, načelnik Partizana Slovenije, Tomaž Šavnik in načelnik okrajne zveze Partizan z Gorenjsko Domine Bizjak.

— Razviju prapor je sledil skrbno pripravljen telovadni nastop, na katerem je sodelovalo 300 telovadcev in telovadk domačega društva kot tudi gostov TVD »Partizan« iz Žirov, Skofje Loke, Železnikov, Stražišča, Kraja, Tržič ter Javornika.

— Med nastopom je gledalce zlasti navdušila najboljša vrsta članov v članic na orodju kranjskega okraja.

— Ing. arh. Maks Strenar

DRUGO REPUBLIŠKO POSVETOVANJE O GOSPODARJENIU Z LESOM NA BLEDU

Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije LRS ter Strokovno združenje lesnoindustrijskih podjetij sta 20. in 21. septembra priredila posvetovanje o gospodarjenju z lesom.

Še nerazviti organi samoupravljanja

Nekaj o grupnih DS v Železarni

V Železarni Jesenice so grupni delavski sveti že štiri leta. Ce bi merili njihovo aktivnost po številu zasedanj, bi bilo spričevalo ugodno. Toda objektivnejše merilo je njihov dejanski vpliv na gospodarjenje v posameznih grupah obratov oziroma v obratih.

V tem pogledu pa je spričevalo teb grupnih svetov manj ugodno. Po štirih letih življenja so namreč grupni delavski sveti v Železarni še vedno ostali v glavnem le pri prvotni politično agitacijski vlogi, niso pa se še mogli razviti v dejanske organe delavskega samoupravljanja. Temu pa v glavnem niso sami krivi.

Uzrok kaže iskati v prvi vrsti v njihovi pomajnkljivi materialni osnovi. Grupni delavski sveti nimajo pristojnosti, ki bi jih labko že samostojno opravljali. Takega mnenja so tudi posamezniki v Železarni. Le-ti sodijo, da bi že kazalo prepustiti grupnim delavskim svetom v upravljanje del skladu za samostojno razpolaganje, ki naj bi ga ti organi uporabljali za izpopolnjevanje proizvodnega procesa ter za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev ljudi, zaposlenih v njihovih grupah obratov. Grupe obratov naj bi bile tudi pri delu dobica za plače udeležene sorazmerno glede na svoje uspehe. Iniciativnost posameznikov, obratov in grup pri vzdrževanju naprav in uvajaju raznih izboljšav bi povečali tudi s tem, ce bi z delom amortizacijskega skladu podjetja upravljali grupni delavski sveti, seveda po smernicah centralnega delavskega sveta. Le-ta zdaj v celoti upravlja ta sklad, da bi zagotovil perspektivni razvoj podjetja, kar pa bi bilo moč doseči — po nekaterih mnenjih — uspešno tudi s primerno delno decentralizacijo upravljanja amortizacijskega skladu.

Podobno naj bi prepustili grupnim delavskim svetom še nekatere pravice in dolžnosti. Seveda pa bi bilo potrebno v pravilih podjetja zagotoviti to, da bi grupni delavski sveti opravljali svoje naloge v skladu z načeli, ki jih za celotno podjetje sprejema centralni delavski svet. V nasprotnem primeru bi lahko vsaka grupa vlekla na svoj konec, prišlo bi do neenotne politike v podjetju, s čimer bi dosegli ravno nasproten učinek od tistega, ki ga želimo doseči s krepljivo materialne osnove grupnih delavskih svetov.

To so seveda le predlogi, ki smo jih slišali od nekaterih članov kolektiva Železarse, ki pa jih bi bilo treba pogledati z druge plati. Vsekakor pa ne bi bilo prav, ce bi grupne delavске svete v Železarni še nadalje puščali v sedanji — ce labko tako rečemo — stagnaciji. M. Z.

som in o strokovnih vprašanjih za predelavo lesa. Osnovni program predavanj je obsegal tematiko, ki je v zvezi s perspektivnim razvojem lesnega gospodarstva ter predavanja s področja organizacij dela in izmenjavo strokovnih izkušenj.

GORENJSKI OBLAČILNIKI

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLEDI

Pravilnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklic 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din od besede. — Naročniki imajo 20 % popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je: Kranj 190.

Na dan tembole sem na Titovem trgu v Kranju izgubila svetlo zeleno jopic. Najditev prosim naj jo proti nagradi vrne na naslov Bradeško Frančka, Bukovščica 18, Selca.

Poceni prodam električni šivalni stroj »SINGER«. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam ali zamenjam hišo na Jesenicah s hišo v Lescah, Radevljici ali Kranju. Eno stanovanje je takoj vseljivo. Naslov v oglasnem oddelku »Glasu Gorenjske«.

Prodam po ugodni ceni stresno opako bobrovec. — Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam star z opoko krit kmečki pod in nov zapravljenec. — Studen, Pangrščica št. 6, Golnik.

Prodam skoraj nov plug obralčnik nemške znamke. — Kvas, Žalog 42, Cerkle.

Prodam stavno parcelo v Britovu pri Kranju. — Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam motorno kolo »Ardic« 200 ccm. — Marinšek, Strahinj 7, Naklo.

Prodam radijski sprejemnik za 18.000 dinarjev in žensko košto. — Nanut, Orehek 54.

Kupim vseljivo stanovanje ali posodim denar za dograditev. Naslov v oglasnem oddelku.

Oleandre, fikuse, palme in druge sobne rastline v lončih kupimo. — Ponudbe oddati v Sred. teh. tekst. Šoli v Kranju.

Oddam opremljeno sobo moškemu. Pogoj instruiranje gimnazijca. Naslov v oglasnem oddelku.

Sprejemem gospodinjsko poslovanje. Nastop službe s 1. oktobrom 1957. Vse ostalo po dogovoru. Javite se pismeno ali ustno na naslov Mr. ph. Lavička Zdenko, Tržič, Lekarna.

S 1. oktobrom sprejemem poslovenje v kuhanja večjo gospodinjsko poslovanje. Stanovanje zagotovljeno. — Dr. Ivan Hribenik, Kranj, Kalvarija 19.

Mestna klavnicna Kranj sprejme v učenje 2. vajenca za mesarsko in klobasičarsko stroko. Učna doba je 3 leta.

Preklicujem nenesične besede, katere sem govorila o Kompar Matildi. — Bajzelj Cecilija, Naklo.

Modna Oblačilnica, Ljubljana, poslovalnica Kranj, sprejme takoj v službo učenca in učenka za modno konfekcijo.

Sprejemem dva tesarska vajenca. Cedilnik Valentin, Šentvid-Vlžmarje 140.

Nudim visoko nagrado tistemu, ki mi preskrbi sobo v Kranju ali okolici. Ponudbe oddati na oglašni oddelku.

Prodam »Fiat-Ballaz« - rezervni stroj za 230.000 din. — Šetina, Primskovo 40, Kranj.

MODNA OBLAČILNICA LJUBLJANA

Otvori v ponedeljek 30. septembra 1957 novo poslovalnico v Kranju — Savski breg 7 (bivša čistilnica, Zvezda).

Na zalogi bodo potrošniki lahko izbrali po okusu in modi vse vrste konfekcije od najcenejše do najboljše kvalitete.

Za cenjeni obisk se privoča.

MODNA OBLAČILNICA LJUBLJANA
Kranj (bivša Zvezda)

Prodam motorno kolo »Horex«, 350 ccm, šport, z zadnjimi motorizirji. Umbrecht, Klanc 52, Kranj.

Gorenjska Oblačilnica sprejme večje število krajačev in šivilij, takoj, za izdelavo konfekcije.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega moža in očeta

FRANCA KRISTANA

se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustovali, darovali cvetja in dragega pokojnika tako številno spremili na njegovih zadnjih poti.

Zalujoči Kristanovi
Kranj

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi nepozabnega moža

ANTONA POGAČNIKA

iz Kamne gorice sem prejela toliko veseljske pomoči in izrazov sožalja ter cvetja, da se ne morem vsakemu posebej zahvaliti. Po tej poti izrekam toplo zahvalo tovarni »Plamen« iz Kropje, Prostovoljnemu gospodarskemu društvu, ki je tako lepo izkazalo pokojniku zadnjo čast, obema govornikoma za lepo poslovilne besede, vsem darovalcem cvetja, ter končno vsem in vsakemu posebej, ki so mi kakorkoli pomagali v moji nesreči.

Zalujoča žena in sinko

OBJAVE

Pozivam osebo, ki mi je dne 24. septembra 1957 zamenjala žensko dvokolo izpred frizerije v Lescah, da mi vrne in vzame svoja dvokolo. Oseba je bila prepoznanata.

Ugodno naprodaj enostanovanjska hiša na Primskovem. — Informacije: Kranj, Tavčarjeva ulica št. 23.

Letošnji prvi jesenski sejem za plemenske krave in telice gorenjske cikaste pasme bo v ponedeljek 30. septembra na sejmišču v Lescah ob 8. uri. Ker je to prvi sejem po vrtniti živine s planin, pričakujemo dober dogon in možnost izbirje kvalitetne živine za pleme. — Vabiljeni kupci iz vse Gorenjske.

Pregled kobil, žrebio in žrebeti haflinger pasme in vpis v rodovnik za kobile sploh pa bo v sredo, dne 2. oktobra v Lescah na bivšem konjskem dirkašču ob 13. uri. Ob tej priliki se bo vrnila tudi prodaja ozir. sejem za konje in žrebeta. Vsi, ki se zanimajo za prodajo in odkup žrebet in konj sploh, vabiljeni.

Drugi sejem za plemensko živino (krave in telice) pa bo dne 21. oktobra v Lescah na sejmišču pri Olipu.

PLANINCI

Planinski postojanki Dom na Kofcah in Kostanjevčeva koča na Dobršči sta od 15. septembra dalje zaprti.

Za grupe nad pet planinice se na željo postojanka odpre. Za tak primer je potrebeno grupno prijaviti 3 dni prej na Planinsko društvo Tržič.

Obe navedeni postojanki bosta oskrbovani od 28. novembra do vključno 1. decembra in od 31. decembra 1957 do 2. januarja 1958.

Dom pod Storžičem bo oskrbovan preko cele zime.

SODOBNA PISARNA

Gospodarske organizacije vseh vrst opozarjam na novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo propagirala organizacijo in moderno tehniko pisarniškega poslovanja. Revija bo pomemben doprinos k dvigu administracije na sodobno stopnjo, potrebnia in koristna bo vodilnemu osebju ter vsem pisarniškim uslužbencem. Odpošljite nam naročilnico! Ce nimate prospekt, pišite ponj! — Uprava revije »Sodobna pisarna«, Ljubljana, Gosposka 12.

Okrajno in občinske ljudske odbore še posebej vabimo, da naročijo za svoje pisarniške uslužbence in vodilno osebje novo zanimivo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«. Revija bo znatno pripomogla k izboljšanju tehnike pisarniškega poslovanja. Vsi vaši uslužbenci jo bodo z zanimanjem čitali. — Pišite po brezplačni prospekt, ce ga še nimate. Uprava »Sodobne pisarne«, Ljubljana, Gosposka 12.

Uprrava

KINO

»STORŽIČ«, KRAJN: 27. septembra ob 16, 18, in 20. uri amer. cinemascop film »DO PEKLA IN NAZAJ«. — 28. sept. ob 16, 18, in 20. uri amer. cinemascop film »DO PEKLA IN NAZAJ« ter ob 22. uri premiera amer. filma »KADAR PRIDE ZIMA«. — 29. sept. ob 8.30 uri matinice ital. filma »SLEPA DEKLE IZ SORENTE«, ob 10.15 in 14. uri amer. film »KADAR PRIDE ZIMA« ter ob 16, 18, in 20. uri amer. cinemascop film »DO PEKLA IN NAZAJ«.

»TRIGLAV«, PRIMSKOVO: 28. septembra premiera japonškega filma »SEDEM SAMURAJEV« ob 19. uri. — 20. sept. amer. cinemascop film »DO PEKLA IN NAZAJ« ob 10. uri ter japonški film »SEDEM SAMURAJEV« ob 15, 17, in 19. uri.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE: 28. in 29. septembra ital. film »SLEPA DEKLE IZ SORENTE«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

»NAKLO«: 28. in 29. septembra ital. film »SLEPA DEKLE IZ SORENTE«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

»RADIO«, JESENICE: 27. septembra ital. film »KRUH LJUBEZEN IN LJUBOSUMJE II. DEL« ob 18. in 20. uri. — 28. in 29. septembra amer. film »DALEČ JE OBZORJE«. V soboto ob 18. in 20. uri. — 30. septembra amer. film »KRUH, LJUBEZEN IN LJUBOSUMJE II. DEL«. V soboto ob 18, 19. in 20. uri. — 31. septembra amer. film »DALEČ JE OBZORJE«. V soboto ob 18. in 20. uri. — 32. septembra amer. film »URE OBUPA«. — V soboto in nedeljo ob 20. uri.

»KOROSKA BELA«: 29. septembra amer. film »DALEČ JE OBZORJE« ob 19. uri.

»BLED«: 27. do 29. septembra kitajski film — cirkus »KITAJSKI CIRKUS«.

»RADOVLIČICA«: 27. do 29. septembra amer. barvni cinemascop film »VERA CRUZ«. V petek in soboto ob 20. uri. — 30. septembra amer. film »URE OBUPA«. — V soboto in nedeljo ob 20. uri.

»DOVJE«: 28. in 29. septembra amer. film »URE OBUPA«. — V soboto in nedeljo ob 20. uri.

»KOROSKA BELA«: 29. septembra amer. film »DALEČ JE OBZORJE« ob 19. uri.

»LJUBNO«: 28. septembra brazilskega filma »SINHA MOCA« ob 20. uri. — 29. septembra amer. film »BELI JORGONAN« ob 14, 16, 18 in 19. uri.

»SORA«, ŠKOFJA LOKA: od 27. do 29. septembra amer. film »V KOLORADSKIH KANJOH«.

»KRVAVCI«, CERKLJE: 28. in 29. septembra amer. barvni cinemascop film »POGUMEN KOT LASIE«. — V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 20. uri.

Vsi, ki se zanimajo za sodobno organizacijo in tehniko pisarniškega poslovanja, pišite po brezplačni prospekt za novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna« na naslov uprave: Ljubljana, Gosposka 12.

»ROMEO IN JULIJA«: 27. septembra amer. barvni cinemascop film »ROMEO IN JULIJA«. — 28. septembra amer. barvni cinemascop film »ROMEO IN JULIJA«.

V petek 27. septembra ob 20. uri: Red Sred. teh. tek. šola Kranj, Shakespeare: »ROMEO IN JULIJA«.

V nedeljo 29. septembra ob 16. uri izven in za podeželje, Shakespeare: »ROMEO IN JULIJA«.

»MESTNO GLEDALIŠČE« JESENICE

V soboto 28. septembra ob 20. uri P. Golia »TRIGLAVSKA BAJKA«.

»GLEDALIŠCE«

PRESERNOVSKO GLEDALIŠČE, KRAJN

V petek 27. septembra ob 20. uri: Red Sred. teh. tek. šola Kranj, Shakespeare: »ROMEO IN JULIJA«.

V nedeljo 29. septembra ob 16. uri izven in za podeželje, Shakespeare: »ROMEO IN JULIJA«.

»MESTNO GLEDALIŠČE« JESENICE

V soboto 28. septembra ob 20. uri P. Golia »TRIGLAVSKA BAJKA«.

V nedeljo 29. septembra ob 15. uri P. Golia »TRIGLAVSKA BAJKA«. Zvezne z vlaki ugodne.

Zadrgam vseh vrst priporočamo, da naročijo novo ilustrirano revijo »Sodobna pisarna«, ki bo znatno pripomogla k izboljšanju tehnike pisarniškega poslovanja. Vsi vaši uslužbenci jo bodo z zanimanjem čitali. — Pišite po brezplačni prospekt, poleg teh pa še mednarodno znana ekipa državne kabilarne Lipica v dresurnem jahanju.

ROKOMET SI UTIRA POT!

Pretekli teden je Gorenjska rokometna podzveza razpravljala o sistemu tekmovanja moških in ženskih ekipa na Gorenjskem ter tudi o pionirjih. Do sedaj so se prijavile že štiri moške in ena ženska ekipa. Med prijavljenimi zasledimo ekipo »Storžič« z Golnikom, TSD »Partizan« iz Tržiča, RK »Plašnica« Kranj in RK »Mladost« B iz Kranja med moškimi in pri ženskah RK »Storžič« z Golnikom. Tekmovanje bo po dvojnem tokovnem sistemu, prvaki bodo tekmovale ženske in pionirji.

Razen teh tekmovanj začne prva ženska ekipa RK »Mladost« v I. slovenski ligi že prične 29. septembra, kakor tudi prvenstvo za vse ekipe na Gorenjskem.

Upajmo, da so moštva dovolj dobro pripravljena in pričakujemo dobri rezultativi, saj si marsikatera ekipa želi nastopati v I. slovenski ligi. Na to mesto računajo moštva, kakor so rokometna metaša z Golnikom, Tržičem in pa tudi iz Kranja. Posebnih favoritor ni, moštva so precej izenačena, potaknjamo še, da se konča prvenstveno tekmovanje in imeli bomo prvak.

Z. M.

sss S SODIŠČA

ZA UBOJ ŽENE ŠTIRI LETA STROGEGA ZAPORA

Pred velikim senatom Okrožnega sodišča v Ljubljani

Uspeh - in ukinitev!

Ob prvi premieri v PG - W. Shakespeare „Romeo in Julija“

CAS UPORIZITVE

Razpravljanja o usodi Prešernovega gledališča so na višku. Glasovi - za in proti! Nekateri gledajo PG še bolj postrani, a drugi prizadeto ugiubojo - kakšna bo prihodnost PG. Skratka: ozračje je negotovo, polno pričakovanja, mrzlične napetosti. Vsi ti valovi butajo ob gledališko hišo. In v takem vzduhu študirajo igralci pod vodstvom režisera za prvo predstavo v sezoni 1957-58. Mislim, da smo si vsi na jasnom, da v takšni situaciji delo ansambla ni bilo lahko. Potrebe so bile vse sile, da uprizoritev steče. Kajti človek, ki mu je vzel moralna izpodbuda, le s svojo etično kulturo (ki ne sme biti nizka, sicer je trud zaman) in maksimalnim naporem lahko opravi (seveda kvalitetno) zadano delo. Poglavitni efekt tega dela pa je - povečano zaupanje v lastno moč delavca (v našem primeru igralca in režisera) in še močnejše prepričanje, da je upravičena eksistenza njegovega dela. Vse to moramo upoštevati ob prvi premieri v PG.

»ROMEO IN JULIJA«:

Shakespeareova dela niso nikoli zastarela; vedno so sveža, mladostna, idejno bogata in v svojem estetskem učinku polnovredna. Ta svežina je tudi vzrok, da skoraj ni sezone v gledališčih, da bi ne bilo zastopano tudi Shakespeareovo ime. Hipna predstava o njem je vedno: mikavno dogajanje, bleščeca zunanjost in simfoničnost dialoga in monologa. To je zunanjji blisc, toda pod njim se skriva (to velja vsaj za vse njegove večje stvaritve) globina ideje, ki je vedno prepojena z neverjetno močnim hotenjem, izpovedati vero v človekovo dostenjstvo in notranjo svobodo, ter etična polnovrednost. In tako skoraj ni obdobja, ko Shakespeareovo delo ne bi spadalo v repertoar nekega gledališča, zlasti še, če gledališče preizkuša svoje moči.

Torej - »Romeo in Julija! V Shakespeareovem opusu zavzema ta drama svojevrstno mesto. Poleg tega, da se kažejo v njem vse poglavitev lastnosti Shakespearea - dramatika, »Romeo in Julija« vsebuje še nekaj drugega, namreč - izredno močno in emotivno bogato liriko. V našem primeru je lirika učinkovito vražena v ostali ustroji drame, ki je po svoji dramaturški zgradbi čistokrivo delo Shakespeareove dramatske ustvarjalnosti. Lirika v drami »Romeo in Julija« je stiho in vsebinsko sinteza lastnosti dotedanje lirske tradicije, pri čemer mislim na trubadursko, petrarkistično in plejadično liriko. Ob tej drami je potrebno poudariti zlasti dvoje: središčna vsebina - fantastično in fatalistično močna, a nesrečna ljubezen dveh mladih, idealnih ljudi - se razvija na široki ploščadi družbenega dogajanja. Shakespeare je tu neverjetno srečno prikazal usodo individua v objemu vzvišenega čustva, toda v okvirih družbene krvice in nasilja. Ceprav je prvo v ospredju, pa je drugo vedno pričoče in ob analizi dela povsem jasno. »Romeo in Julija« dajeta združeno podobo Shakespearea - lirika in dramatika v okviru prosvetljeno-svobodnjaške in napredno - humanistične miselnosti.

UPORIZITEV:

Naša uprizoritev kaže, da je režisera Mirka Mahniča vodilo načelo - svojevrstno oživeti Shakespeareovo odrsko bujnost, ki se kaže v razgibanosti scenskega dogajanja, in - na drugi strani - čim bolj pristno, nevsišljivo, a izrazno bogato prikazati psihologijo nastopajočih oseb. Pri prvem se je režiser v glavnem opri na tradicijo in šel po poti predhodnikov, pri drugem pa je iskal kar najbolj učinkovit prijem in ga našel v tenko oblikovanem vibriranju duševnih gibov, katerih nosilec je osebnost - igralec (pri tem ne smemo pozabiti na učinkovito igralcovo mimiko, ki ji je posvetil režiser izredno mnogo pozornosti). Zato bi bilo pravilno mnenje, da je režiser skušal - in tudi v večji meri dosegel - izvabiti iz podteksta kar največ in, ob upoštevanju igralčevih sposobnosti ter njegovega igralskega registra, skušal to tudi realizirati. Shakespeareova duhovitost (v njej je zelo zaobjeta Shakespeareova miselnost) in psihološka prefijnenost tako nista šli mimo gledalca, ampak nasprotno - dali sta mu estetsko zadovoljitev. Po mojem je šlo režiserju za kar največjo zgoščenost, da bi mu tudi to pomagalo pri koncentraciji dogajanja (notranjega in zunanjega) in da bi bila celota čim bolj kompaktna in vnesena v kar se da nedeljivo vzdružje. Od tod tudi vse režiserjev črtanja (drobnih prizorov in gostobesednega dialoga oziroma monologa), ki zaradi pravilnosti ne zaslužuje ugovora. V ta okvir bi bilo potrebno vključiti tudi zamisel nepretrganega toka prizorov (z enim nujno potrebnim premorom), kar je sicer za-

htevalo od gledalca hitrejši časovni prenos, a obenem tudi olajšano enotnost doživljavanja. Res je, da pri vsej uprizoritvi ne smemo spregledati drobnih, v glavnem tehničnih, spodrljajev, vendar zaradi tega vtis o kvalitetnosti režije ni prav nič omajan. Skratka - režiser je uravnovesil zunanjost Shakespeareovsko očarljivost do gajjanja in moč govorjene besede ter ni dopustil, da bi prišlo samo prvo ali drugo do močnejšega poudarka. In to je prav, kajti Shakespeareova dramatična zahteva kar največjo harmoničnost na videz raznorodnih stavin. K harmoničnosti in k enotnosti vzdušja uprizoritve so prispevali tudi glasbeni in svetlobni efekti, uporabljeni v pravilnem razmerju. Ceprav ravno pri tej Shakespeareovi drami morda v največji meri obstoji nevarnost, da se vse skupaj spremeni v osladnost in kič, tega naši uprizoritvi ne bi mogli očitati, saj se odlikuje po pristnosti, kar je seveda povsem nasprotno onemu. Pri sceni (Milan Butina) pa se mi vzbuja rahel pomislek. Dži se, da stebričasta oblika nekako preveč utesnjuje prostor, tako da dobi človek vtis, da primanjkuje zraka, prostorninskega zamaha, ki je za Shakespearea tako značilen. Seveda pa ne morem zanikati, da je scena zelo prakladna za znambo določenega prostora, in da je pri tem uporabljen shakespeareovsko skromno število rekvizitov. V tem se mi zdi, da je neko nasprotnje, ki bi morda zahtevalo ugodnejšo rešitev. (Vsekakor pa je potrebno upoštevati slabo tehnično zmogljivost odra.)

Očarljivo Julijo je očarljivo kreirala A. Cigojeva. K ostalim uspelim vlogam, ki jih je A. Cigojeva igrala - n. pr. Haitang, Desdemona, Lojzka, Magda - se z Julijo pridružuje še ena, ki pomeni v njeni igralski karieri ponoven vzpon. A. Cigojeva je pravzaprav dala v nekem smislu idealen lik Julije, ki nosi v sebi izredno silo čustvenega doživljanja. Julija združuje v sebi naivnost, ki izvira iz mladosti, iz močnega ljubezenskega čustva in nepokvarjenosti, ter svojevrstna praktičnost in odločnost (prav odločnost je tista, ki vodi njeno življenjsko, pot v doslednost, ceprav se ji pravi - smrt). A. Cigojeva je to sestavljenost

je tudi takšen koncept - bolj hamletovske moder in čisto rahlo skeptičen Romeo - sprejemljiv, čeprav je s tem malce okrnjena njegova južnjaško bujna natura. Zanimivo je, da se je L. Cigojo vloga v tem smislu dobro prilegal in da je bil močnejši v takšnih situacijah, kakor pa v lirskeh odložkih, kjer ni mogel doseči partnerice (to velja zlasti za balkansko sceno, dočim ne moremo tega reči za »jutranjo sceno«). Izrazno bogatejši je bil torej v ostalem in manj v izpovedovanju ljubezenskega čustva v liričnih scenah. Uglajenost igranja pa mislim, da je nesporna lastnost L. Cigoje. Da nemoči zaljubljenega Parisa je igral M. Star. Tej pasivni igrači usode je igralec znal vtisniti pečat večjega gibanja. Ceprav se to ni izražalo preveč močno in skoraj zastrto, je vendar vzbudil vtis notranje pristnosti. Mestoma pa je ta vtis zbrisala premočna teatralika, ki nam lahko spremeni prejšnje mnenje. Shakespeareovsko okretno, razgibano in z obeležjem neke renesančne sproščnosti je J. Kovačič posredoval Mercutia. Morda je še najbolj pri tem liku prišla do izraza tista »telesnost« (kot pravi dr. Gavella), ki je za Shakespeareovo dramatiko tako značilna. J. Kovačiču je ta vloga zelo »ležala« in zato tudi efektostlik ni izostala. J. Pristov je svojemu Tybaltu vtisnil lastnost premočrtvenega nasilja, ki mu je zakon meč in vodilo - sovraštvo ter maččevanje. Nesimetrična osebnost je v oblikovanju J. Pristova našla ugodno utelješenje s pravilno začrtanimi potezami in brez težnje, da bi izkrivil osnovno značilnost osebe. Prav obravnavi znacaj od Tybalta je seveda Benvolio - J. Zupan. Tu je vodilo prijateljstvo, bolj z bolečino kot glasno besedo. In prav v tem je zadel J. Zupan osnovni ton svojega junaka. Sicer včasih nekoliko neizrazit, a vendar dovolj tehten, simpatičen in brez zahetnosti do občinstva. Kar se da Shakespearevsko značilna figura je frančiškan Lorenzo - M. Mayr. Njemu je na jezik položena življenska modrost in izkušenost, kar Shakespeare zelo ceni in zato si izbira za nosilce tega simpatične osebnosti. M. Mayr je, kot takšen modrec igral z neko privlačno umirjenostjo in kar se da preprosto.

ROMEO
in
JULIJA

Anka
in Laci
Cigoj

Julijine narave neverjetno učinkovito in dokončno izpeljala. Brez narejenosti, a z zelo precizno igro in močnim doživljjanjem, je ustvarila tehten in izbrusen lik. Lik, ki se ne razvija samo po svoji vsebinai (značaj), marveč, ki tudi igralsko vedno bolj raste. Zelo zanimaiva osebnost uprizoritve je nedvomno M. Janžekovičeva kot Julijine dojilja. Nekateri so označili to Shakespeareovo figuro za »Falstafa v kriku«. Ta oznaka ni slaba, dopolnil bi jo še z oznako, da je po vsebinai »manedragolsko« - renesančna. Janžekovičeva se je znala za čudo dobro približati takšnemu liku in sicer - kar se da naravno, neprisiljeno in z neko mikavnostjo, ki pride do izraza vedno v pravem trenutku. Romeo je igral L. Cigoj. Njegov Romeo je bil v konceptu rahlo naslonjen na Hamleta. Ni dajala videza nečesa hamletovskega samo zunanjega figura, ampak so bile v takšen okvir zapletene tudi notranje dimenzije njegovega Romeoa. Ni dvoma,

Njegovi nauki izzvenijo nepatenično, brez vsiljive moralnosti (Shakespeareju to tudi ni lastno), marveč s toplino in prizadetostjo, ki nujno prehaja na gledalca. V ostalih vlogah so nastopali še: N. Reš kot knez - dostojanstveno in v skladu z vzdudem; F. Treffalt kot Capulet - sila razgibano in polno, J. Gogala kot Monteg, M. Cegnar kot sluga Peter, V. Kalanova kot grofica Montegova, N. Sirnikova kot grofica Capuletova in T. Dolinar - brat Janez, F. Juvan - Baltazar, I. Grašč - Abraham, J. Fugina - lekar, M. Fajonova - paž in J. Gašperič - drugi Capulet.

ZAKLJUČEK:

»Romeo in Julija« pomenita za Prešernovo gledališče nedvomen uspeh in poroštvo, da bi kvaliteta gledališča nehnno rasla.

G. Kocijan

filmi, ki jih gledamo

NI BILO ZAMAN

Vse kaže, da je naša filmska proizvodnja v glavnem prebolela otroške bolezni in da je stopila na izhodna pota. Ali smo jemati film »Ni bilo zaman« kot jamstvo, da je tako? Morda? Če se najprej pomudimo pri scenariju, tedaj moramo zapisati, da je imel scenarist Nikolaj Tanhofer, ki je bil hkrati tudi režiser, z izbiro motiva več kot srečno roko. Že sam ambient - skrivnostno močvarje z zahrbtnimi potmi, preko katerih se vlačijo sive megle, in kjer motijo tišino turobni krikli močvirski ptic - nudi scenaristu dovolj močno osnovno, na katero lahko s pridom graditi ves film. V to grozljivo vzdružje je smelo postavil zgodbbo, ki pripoveduje o ljudeh, ki še vedno verujejo v nadnarav-

no pojavu, v skrivnosti magije, ki ima moč, da zdravi in ubija. Tu je mlad zdravnik, ki se bori z mračnimi silami in s primetivo miselnostjo prebivalstva.

- Film učinkuje mestoma male ohlapno, kar pa lahko spriča ostalih kvalitet mirne duše prezemo. Filmu bi morda očitali, da je fotografija v nočnih pričilih pretmetna, medtem ko je ton presenetljivo dober. Igralska ekipa: Boris Buzančič, ljubka Mira Nikolič, popularni igralec Zvonimir Rogoz, ki je postal prav gotovo v spominu starejšim gledalcem, dalje Vjera Simič v vlogi skrivnostne »čaravnice« Čarke in drugi, predstavljajo dobro ubrano igralsko celoto. Ceprav ne manjka spodrljajev, smemo film uvrstiti med tiste stvaritve naše filmske proizvodnje, ki presega povprečje.

**Knjiga
naj pride
tudi do
najbolj
oddalje-
nega
bralca**
*Nekaj
• problemov
knjižničarstva
na
Gorenjskem*

V občinskih središčih, še več pa v posameznih vseh, sindikalnih podružnicah in drugod je razmeroma precejšnje število knjižnic. Po podatkih iz lanskoga leta - vzeth iz poročila za lansko okrajno konferenco SZDL, ker novejših podatkov nimam pri roki - je na Gorenjskem okrog 60 ljudskih knjižnic s približno 82.000 knjigami. - K temu številu pa je treba dodati še nekaj strokovnih (v glavnem po podjetjih), 139 šolskih in prav toliko učiteljskih knjižnic. Te številke govori o povojnem razvoju knjižničarstva na Gorenjskem. Pogledati pa kaže še drugo: kako vse te knjižnice opravljajo svoje poslanstvo?

Ljudski knjižnici je res precej, če pa delimo njihovo število s številom knjig, ugotovimo, da odpade na vsako posamezno povprečno po kakih 1360 knjig. Ker pa moramo upoštevati, da je dokajen del vseh knjig skoncentriran v nekaterih večjih občinskih knjižnicah (Kranj, Jesenice), odpadne na nekatere manjše podeželske knjižnice le po nekaj sto knjig. Tako ima Ljudska knjižnica v Kranju (skupno s podružnicama v Stražišču in Primskovem) okrog 22.000 knjig, dve knjižnici v občini imata le do 100, nekaj knjižnic do 500 in le še dve drugi knjižnici v tej občini imata nad 1000 knjig.

To kaže, da večina ljudskih knjižnic ne razpolaga s skoličkaj ustreznim številom knjig, zato tudi ne morejo opravljati poslanstva kulturnih ustanov. Spominjam se ob tem primera iz neke vasi nad Kamnikom, kjer ima nek branja zelo željan kmet, dvakrat več knjig kot pa vaška knjižnica. Ta kmet je razen tega še nosil knjige v nahrbniku - zase in za sovaščane - iz Delavske knjižnice v Ljubljani. Tamkajšnje vaške knjižnice pa skoraj nihče več ne obiskuje, ker so tistih njenih nekaj sto knjig že vse prebrali.

Te knjižnice sicer prejemajo razen malenkostne pomoči organizacij, društev, zadruž in drugih tudi minimalne dotacije ljudskih odborov, ki pa so v mnogih primerih bolj ali manj lo simbolične. V nekem razgovoru o tem je eden izmed navzočih pol v šali pol zares pripomnil, da si knjižnica, ki prejme, denimo, 1000 din letne dotacije, lahko kupi metlo za pometanje, ne pa nove knjige. Takšno dotiranje je v bistvu - razmetjanje denarja. Sredstva porabilo, nikomur pa nič ne hasnejo.

Druga huda težava, ki muči knjižnice, pa so kadri. Marsikje že tako in tako skromna knjižna zbirka ne more služiti bralcem, ker ni usposobljenega človeka, ki bi opravljal knjižničarsko delo. V nekaterih občinah se za vlogo knjižničarskega kadra niso kaj prida zanimali, na Jesenicah, denimo, pa so štipendije zastonj razpisali, ker se ni javil noben kandidat za knjižničarsko solo.

Spričo ob teh poglavitnih problemov kaže resnejše razmisliteli o predlogih, naj bi knjižničarsko službo ustrezen preuredili. Po nekaterih predlogih naj bi osnovali trdnješke organizirane občinske knjižnice pri svetih »Svoboda« in prosvetnih društvih v občinah. To ne bi bila prostorna koncentracija knjižnic, marveč koncentracija vodenja knjižnic v posameznih občinah. Taka knjižnica, ki bi prejemala izdatnejša sredstva in ki naj bi imela tudi bolj usposobljen knjižničarski kader, bi lahko mnogo uspešnejše opravljala svoje poslanstvo. Občinska knjižnica naj bi razpečevala knjige po vsej občini s pomočjo manjših knjižnic. Vzpostaviti bi bilo treba v občinah izposojevalno službo, ki bi jo vodila občinska knjižnica, v katero pa bi bilo vključene vse manjše knjižnice iz posameznih krajev. Knjige iz vsake knjižnice bi lahko krožile po vseh knjižnicah v občini, ker bi si jih knjižnice medsebojno izposojale. Bralcu, ki v malih krajevnih knjižnicah ne najde zaželeno knjige, bi mu le-to ta knjižnica posredovala iz centralne ali kake druge knjižnice v občini. Tako bi knjige krožile po vsej občini in prišle do vsakega bralca. Male krajevne knjižnice, ki zdaj zaradi borne izbire knjig komaj života, bi potem bolj zaživeli in res igrale pomembno vlogo. Drugod in Sloveniji so dosegli lepe uspehe, denimo, s potujočimi knjižnicami. Zbirka knjig ostane v nekem kraju čez sezono, ko pa jo tamkajšnji bralci preberó, to pošljejo v kak drug kraj, v ta kraj pa pošljejo svežo zbirko. Tudi v kranjskih občinah so že uvelodili izposojevalno službo med knjižnicami.

Seveda se pojavljajo pri tem še nekateri problemi, kot so pomajkanje knjižničarskega kadra, ki bi ga bilo treba sistematično usposobljati, odpor nekaterih Svobod v prosvetnih društvih, ki se borijo za »svoje« knjižnice, po drugi strani pa nepravilne težnje po dušenju amaterskega duha v knjižničarstvu, ki pa je koristen, dalje, nezadostno razumevanje občin za potrebo knjižničarstva in podobno.

Vse to je seveda le novinarjevo zgoščeno posredovanje predlogov za razvoj knjižničarstva; koristno pa bi bilo, da bi tudi v javni razpr

Ortasta bluza s tričetrtinskimi rokavi za službo in dom

Naj ne bo šole brez mlečne kuhinje

Malice so vsem otrokom nujno potrebne, zato se zadnja leta pri nas s tako vnemo zavzemamo za ustanavljanje šolskih mlečnih kuhinj. Od pravilne sestave in rednosti malic je v veliki meri odvisno otrokovovo zdravje, pa tudi njegova sposobnost in sprejemljivost za šolsko delo. Sestavljene morajo biti tako, da z njimi nadomestimo vse tiste snovi, ki jih otroci in mladina ne dobev v zadostnih količinah. To so predvsem živalske beljakovine rudinske snovi in vitaminini. Po-

Hčerki lahko sami popravimo obleko

V vsakem domu imamo stare ponoseno obleke, ki smo jih že dale v staro šaro. Od časa do časa to stvari poglejte, ker bi to ali ono morda le še lahko koristno uporabile, posebno tiste, ki imajo otroke. Otroci hitro rastejo in zdaj v začetku šolskega leta je marsikateri šolarki obleka premajhna. Škoda, da bi jo zavrgle, saj bosta skoraj pri vseh starih oblekah našle kaj primernega za kombinacijo in takoj napravile deklaci novo, dovolj veliko obleko.

Otroške obleke lahko kombiniramo na mnogo načinov. Seveda pa je važno, da pravilno vskladimo barve. Večbarvne obleke kombiniramo z enobarvnim blagom ali pa obratno. Enobarvno blago vsljemo med krilce, lahko pa z njim krilo tudi podaljšamo. Obleka s tem ne bo prav nič izgubila na svoji vrednosti in ako bomo izbrali prave barve, bo še lepše učinkovala. Take kombinacije so tudi zelo preproste in jih lahko samostojno sešljemo ter tako prihranimo denar za šiviljo.

sebno važno je, da so z malicami preskrbljeni otroci zapošleni staršev, ki največkrat tudi neredno zajtrkujejo in pozno kosijo. Zaradi tega je dolžnost vsake matere, da se na svojem terenu oziroma v svoji vasi zavzame za ustanovitev mlečne kuhinje, kjer je to sedaj, še ni. To je tudi naloga svetov za zdravstvo, šolskih odborov, ženskih društev, društva priateljev mladino in drugih organizacij. Le z enotnim in skupnim nastopom bomo uspele, da bodo mlečna kuhinje ustanovljene povsod, da bodo v njih delili pestre obroke in tako pomagali razbremeni zaposlene ženo.

Zavod za napredok gospodinstva v Ljubljani je v tem poletju izdal posebno brošurico »Malice in še kaj«, ki bo prav gotovo dobrodošel pri pomoček staršem in tistim tovaršicam, ki pripravljajo otrokom malice v mlečnih kuhinjah. — Nekaj splošnih navodil posredujemo tudi bralkam:

Da bodo malice res zdrave in okusne, jih moramo pripravljati sproti. Preračunati moramo potrebno količino, da ne bo ostankov. V poletnih mesecih moramo posebno paziti, da je meso in mesni izdelki izveži. Jetni načini so v topnih dneh najbolj nevarni, ker se jetra zelo hitro kvarijo. Beljakovine nudimo otrokom predvsem z mlekom, in to v lahko prebavljivi obliki, nadalje v jogurtu, siru, skuti, mesu, ribah in jajcih. Rudinske snovi in vitamine so v sadju in zelenjavni kakor tudi v mleku. Mleko vsebuje razen tega veliko kalcija. Pozimi pripravljamo namaze z dodatkom zelenega peteršilja. — Kruh naj bo črn, ker vsebuje več vitaminov in rudinskih snovi. Z beljakovinami ga obo-

gatimo na ta način, da ga spečemo z dodatkom suhega mleka. Prednost naj ima naravn sladkor, ki je v sadju, sadnih sokovih itd. Najlaže prebavljiva maščoba je surovo maslo. Enoličnih malic se otroci kmalu naveličajo, zato se potrudimo, da bodo čimbol različne. Glavna sestavina naj bo mleko. Primerne kombinacije za malice so: navadno mleko, namazi s paradižnikom, črn kruh; jogurt, namazi z mesom, črn kruh; karamelno mleko, namazi s sirom, črn kruh; kakao ali mleko, navadni kruh s suhim mlekom, jabolko; mlečna kava, namazi s sirom ali skuto.

Udoben športni plašč z velikim karko vzorcem, praktičen posebno za tiste, ki mnogo potujejo ali se vozijo v službo z vlaki in avtobusi

RECEPTI

JEDILNIK

Telečje srce v zelenjavni omaki

Rižev narastek

Telečje srce v zelenjavni omaki: 1 kg telečjih src, 5 dkg slanine, 10 dkg masti, čebula, 2 stroka česna, peteršilj, koren, zelen, sveže ali suhe gobе, 4 paradižniki, 1 dl vina ali juhe.

Telečja srca prerezemo čez polovico, osolimo, opopramo, pretaknemo s slanino in opečemo na masti s sesekljano slanino in zelenjavno, prilijemo malo vode in dušimo. Nato pridenemo še sveže, narezane paradižnike, začljemo z juho ali vinom in dušimo do mehkega. Omako serviramo s krompirjem.

Rižev narastek: $\frac{3}{4}$ l mleka, 15 dkg riža, sol, 10 dekagramov masla, 3 rumenjaki, 5 dkg sladkorja, limonina lupinica, sneg 3 beljakov, $\frac{1}{2}$ kg jabolka, 4 dkg marmelade.

V osoljenem mleku skuhamo riž. Maslo umešamo s sladkorjem, rumenjaki, limonino lupinico, dodamo ohlajen riž, naričana jabolka in beljakov sneg. Zmes stresemo v dobro pomazan in z drobinami potresen narastkov model ali kozico in pečemo v pečici pol ure.

PRAKTIČNI NASVETI

Kumare pripravimo tik preden jih damo na miso, da se iz njih ne izloči voda, ki vsebuje dragocene vitamine in rudinske snovi.

Od vsakega plodu odrezemo košček in ga poskusimo, če ni morda grenak. Moderna kuhinja priporoča, da jih ne olupimo, temveč samo dobro operemo. Kumare vsebujejo veliko lužnin, zato povzročajo ljudem, ki imajo malo želodčne kisline, težave.

Kvas je najbolj cenjeno rahljalno sredstvo, ki ga uporabljamo za kruh in za razno preprosto in boljše pecivo.

V zadnjih letih pa smo se ga naučili še bolj ceniti, ker so znanstveniki dognali, da vsebuje važne organske snovi, mnogo beljakovin in vitamine B-1, B-2 in H. Zato ga zdravniki pri boleznih, ki nastajajo zaradi pomanjkanja teh vitaminov, predpisujejo kot zdravilo.

Ponekod jedo posebno pripravljen kvas, namazan na kruh kakor surovo maslo ali razne pastete. Ledvice izgube duh po seču, če jim izrežemo sečevode in jih namakamo nekaj časa v vodi ali mleku. Priporočljivo je, že narezane ledvice nekoliko prepražiti v kozici brez masti, da tekočina, ki je v njih, delno izhlapi.

Mlada rast

$1+3=4$ dobro/zadostno (1)
odlično (5)

odlično (5) dobro (4)

Gospod Moki in njegovi KRANJSKI PIONIRJI na pohodu po Črni gori

Rebus

iz svojega vozička krompir in dejal rjavemu psičku:

»Krompirček bo tvoje ime. In tebi, je dejal belemu psičku, ko je na mizo postavil steklenico z mlekom, »bo ime Mlakec.« »Ti si Jaječ,« je govoril in gospod Mokiju odštel na mizo 12 jajc, »in...«. Zastrmel je v lisastega belo-črnega psička: »Kaj če bi te pobarvali zeleno in te klíčali Šolat?« se je slednji domisli.

Crno-beli psiček se je splazil pod posteljo in sledili so mu rjavi, beli in rumeni. Imena jim namreč niso bila prav nič všeč. Tudi gospod Moki ni bil zadovoljen. Tuhtal in tuhtal je ves dopoldan, potem pa je šel s psički na sprehod.

»Kako pa naj imenujem svoje psičke?« je vprašal ženo, ki je na trgu prodajala cvetlice. Žena je za trenutek pomislila in rekla: »Mačeha, kliči rjava vega.« Utrgala je zvonček in rekla belemu: »Ti boš Zvonček in ti Trobentač!« in zataknila rumenemu psičku trobentico za ovratnico. Potem pa je pogledala lisastega črno-belega psička: »Za tebe se ne morem domesti nič pametnega. Lahko bi te pobarvali rdeče in te klíčali Nageljček.«

Lisasti, beli in rjavi in rumeni psiček pa so jo ob teh imenih uvrli po ulici.

»Počakajte, počakajte!« je kričal za njimi gospod Moki. Končno so se ustavili, ravno pred slaščarno. Vsem širim so moleli jezik iz gobcev.

»Kaj pa je narobe?« je vprašal slaščičar, ko je zagledal upahanega gospoda Mokija in njegove štiri pse.

»Imena iščemo, imena za tele štiri kužke?« je odvrnil gospod Moki »in ne mormo jih najti!« Slaščičar se je široko nasmejal. Zašepetal je nekaj gospodu Mokiju na uho in gospod Moki je zopet zašepetal na široko, bengljajoča ušesa štirih kužkov. In vse so se smeiali, smeiali, smeiali. Zato, ker rjavi psiček je dobil ime Karamelček, beli Vanilij, rumeni Mašlenček. Pa lisasti, belo-črni psiček? Kako?! Čokoladek!

M. S.

1	2	3	4
2			
3			
4			

MAGIČNI KVADRAT

Navpično in vodoravno: 1. prevozno sredstvo, 2. očrt, 3. geometrijski tvari, 4. osje gnezdo.

Letos praznujemo 15-letnico ustanovitve pionirske organizacije. Zato je ZPM republik organizirala partizanske pohode po vseh republikah. V prvi skupini, ki je odšla na pohod »Bratstva in Jedinstva« po Jugoslaviji, smo bili pionirji kranjskega okraja. V Ljubljani se nam je priključilo pet pionirjev. Tako nas je odpotovalo deset pionirjev in naš vodnik tovariš profesor Miloško Vidmar.

Z Reke do Kotora smo pluli z ladjo Ivan Cankar. Od Dubrovnika pa do pristanišča Hercegnovi smo imeli najslabši del vožnje po morju. Ladja se je zibala sem ter tja, zato smo vsi, razen vodnika, bruhalni. Vozili smo se 28 ur.

Iz Kotora do Titograda smo se peljali z avtobusom. Skozi okna smo videli rojstno hišo Petra Petroviča Njegoša. To noč smo prespalili v taborišču.

Naslednje jutro pa smo šli skupaj s pionirji iz ostalih republik polagati venec na grobničo narodnih herojev Crne gore. Na vseh naših izletih nas je spremiljar narodni heroj Vukica Mićunović. Zatem smo se odpeljali v Cetinje. Pri izlivu Zete v Moračo nam je pokazala rojstno hišo predsednika Crne gore Blaža Jovanovića. V vasi Čevu smo videli, kje so počile prve partizanske puške. V Cetinju smo si ogledali dva prekrasna muzeja: narodni muzej in muzej NOB. Ostalo nam je še nekaj časa, zato smo pogledali relief Črne gore.

V ponedeljek pa smo šli na ogled železarne »Boris Kidrič« v Nikšiću.

Na dan smrti tega heroja so si delavci sami želeli, da dobijo njihova tovarna

to ime! Potem smo jo mahnili proti Žabljaku. Sele zvečer smo došli.

Drugo jutro smo se odpravili k Črnu jezeru, ki leži pod Durmitorjem. Tam so bile hude borbe, v katerih je padlo 700 partizanov. Pod Titovim pečino sta tov. Tito in tov. Moša Pijade delala načrt za V. ofenzivo. Žabljak leži 1400 m visoko. Popoldne smo pred Plevljami videli najvišji most v Jugoslaviji. Speljan je čez reko Tarso in je 176 m visok. Videli smo letališče, od koder so Angleži prevažali ranjence v italijansko mesto Bari.

Kjerkoli smo hodili, povsod so nas pionirji prisrčno sprejeli, zato mi bo ta pohod ostal v trajnem spominu.

Anderle Vojko, učenec — Koroška Bela, Cankarjeva 4

CA
A
NO

Na livadi

Lenka je na polje šla, murenčka je srečala.

»Kam pa črni muren peče zelene greš?«

»Na livadi zdaj bo ples, vetrček bo pihal vmes, zibel bo rdeči mak, z zlatim klasom beli slak.«

»Kdo bo neki godel vam?«

»Godci so že zbrani tam: čmrli bo godel na svoj bas, gosi pa igral bom jaz; z nami malih mišk bo pet piskalo na klarinet. In veselle ptičke tam pesmi pele bodo nam.«

MARTINA BIDOVČEVA

MIMI
MALENŠEK
KONČ
VIGENCI
ROMAN

75

Aleš je začutil, da ne ve reči nič pametnega več. Dekle mu je pomagalo iz zadrege.

»Ti, zakaj se pa nič ne pokažeš? Včasih si večkrat prišel k nam.«

»Saj res... Ko sva bila otroka, sva se skupaj igrala.«

Nasmehnila se je in prikimala. Bila je majhna, fant se je moral globoko sklanjati k njej. Gledal je njene težke, kostanjeve kite in včel, da ni lepa, toda z obraza sta ji sijala zdravje in mladost. Lica so ga spominjala zrele breskve, tako gladka in puhasta so bila in kadar se je nasmehnila, so se ji naredile jamicice.

»Ti, ali veš, kako sem nekoč čofnila v vodo? Vozila sva se na kolesu pod našo fužino.«

Spominjal se je. Da, vozila sta se na kolesu. Včasih so se tudi odrastli tako vozili. Lopute so bile gladke in takrat je dekletce zdrsnilo v tolmun. Vso premočeno je potegnil iz grape. Potem sta sedela na soncu za fužino in Marinka je sušila mokro obliko.

»Ali ni bilo takrat lepo?« je dahnil.

Ni ga razumela. Ni vedela, kolikokrat si je Aleš v mestu med tuji klical v spomin dom in otroške igre, da bi pregnal domotožje, ki ga je prvo leto tako mučilo. Pa ga ni pregnal in je bilo, kakor bi roži prilival vode, da ne more usahnit. Tudi tega ni vedela, da se rad spominja doma, kakršen je bil v njegovih otroških letih, ker pozneje nikoli več ni bil zares srečen. Té-sneje je stisnil njeni malo, okroglo roko in reklo:

»Takrat je bilo vse drugače kot zdaj, Marinka.«

Zdaj ga je razumela. Pogledala ga je z živimi, modrimi očmi in menila:

»Zaradi Dominika nisi rad doma, kajne?«

Ni maral priznati. Za vse na svetu bi ne bil tuju priznal, kako ga Dominik grize.

»Požvižgam na Dominika! Mar mi jek je reklo z narejeno oholostjo.

»Moj oče pravi, da si pametno storil, ker si prišel domov,« je dejala resnobno. Aleš je začutil, da je mnogo zrelejša od njega.

Pripravljal ji je. »Vsi pravijo tako.«

Plesa je bilo konec in fantu je bilo žal, ker jo je moral izpustiti. Segel je po kozarcu vina. Potem ga je stari Špan poklical k sebi.

»Tako, si se tudi ti prišel pokazat?« je reklo. »Doma je bolje kot v šolah, kajne?« Pri tem si je ogledoval fanta, všeč mu je bil.

»Dobro mi je,« je reklo Aleš in skrivaj gledal za Marinko.

»Delaš v kovačnici?«

»Delam.«

»Ali te Dominik plačuje?«

Aleš ga je začušeno pogledal. Kaj takega mu še ni prišlo na misel.

»Kaj me bo plačeval! Od najemnika se menda ne bom pustil plačevati! Sicer se pa šele učim. Ko bom polnoleten, bom začel na svoje.«

Starembo fužinarju je za trenutek zatrepetal sočuten nasmej na obrazu, nasmej, ki ga je takoj zatajil.

»Aha, na svoje,« je reklo počasi. »Če te bo Dominik pustil blizu, seveda... Ti si še mlad. Koliko let pa imaš? Osemnajst? Kaj, še ne?«

Aleš je stisnil ostro rezane ustnice. Dominik, povsod samo Dominik! Kdor govori z njim, mu omeni Dominika! Kakor bi ga bila vsa Kropa polna! Čutil se je malone osramočenega, toda hotel je pokazati, da se Dominik ne bo igral z njim in je odločno odvrnil:

»Mlad sem še, to je res. Kljub temu pa se Dominiku ne bom pustil izriniti. Midva ne bova jedla iz iste sklede!«

S kravjega bala v Bohinju

Mlada Bohinjca

Planšar s planine baše, ker tam ni več za krave paše

PRAVLJICA ZA ODRASLE

Zakonski par se je po dvanajstih letih zakona začel prepirati in se sprl za vsako mrvice. Komčno sta stala pred sodnikom za ločitev. Seveda je vsak od bodočih ločencev zahteval vse tri otroko zase. Sodnik je zaslišal obo zakonca ter salomonko odločil takole: »Vidim, da imata otroke oba rada. Povejta mi, kako naj razdelim tri otroko enako med vaju! Vesta kaj, pojdi zdaj domov in ko bosta dobila še četrtega otroka, pridita spet, takrat bom videl, kaj bi se dalo za vajutoriti.« Zakonca sta ubogala in ob letu je bil sodnik povabljen na »majhno rodinsko slavje« ob rojstvu četrtega potomca srečnih zakoncev.

PREDSEDNIK OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA BOHINJ
ALOJZ LOGAR

IZROČA DENARNI NAGRADI MLADIMA PLANŠARICAMA

Zgodovinski in drugi paperki

Družba in občina - Pt.

Z GORENJSKE

v Ljubljani. Ko pa je leta 1598 na številne pritožbe župnika Mrcline nadvojvoda Ferdinand preposedal v Kranju vsako protestantsko bogoslužje, je prenehala tudi šola. Učitelj Ivan Dachs je pobegnil h karlovskemu stotniku Juriju Gusiču, predikanta Knaflija so pregnali, prepovedano je bilo zbiranje na gradu Brdu, kolovodje pa so bili pozvani v Gradec na odgovor. Protireformacijska komisija Škofa Tomaža Hrena je sežgal 1601 protestantske knjige na trgu blizu prangerja in prisilila mestno k vrnitvi v katoliško vero.

V dobi prosvetjenega absolutizma je dobilo mesto trirazredno glavno šolo, v francoski dobi pa gimnazijo, ki je trajala samo eno šolsko leto (1810–1811). Gimnazijo so v Kranju vnovič odprieti leta 1861 na pobudo Janeza Globočnika, ki je na njej ustanovil slovensko dajško knjižnico, za katero je Škof Strossmayer podaril 73 knjig. Zanimanje za slovensko književnost sta na gimnaziji uspešno budila profesorja Janko Pajk in Tomo Zupan. V letih 1875 do 1877 je poučeval na gimnaziji znamstveni delavec Karel Glaser, ki je v Narodni čitalnici vodil pevski zbor. Ze v tej dobi je grozila ukinitev nižje gimnazije v Kranju iz narodnostnih razlogov, kranjski nemčurji pa so to dosegli šele pod ministrom Gautschem leta 1890.

Po tem letu so se zavedni meščani začeli boriti za ustanovitev popolne gimnazije, ki so jo po zaslugu Frana Šukljetja leta 1894 tudi dosegli. V novo gimnazialno poslopje, sedanjo I. državno gimnazij, se je zavod ob veliki svečanosti preselil 18. septembra 1897.

Toda ni minilo dolgo, ko so Beckyne noge odpovedale. Sedla je. Tom je ostal pri njej in govorila sta o domu, prijateljih, o udobnih posteljah in še prav posebno o svetlobi. Skusal je je potolažiti kar se je dalo. Utrjenost je končno Beckyn premagal. Zaspala je. Tom je bil vesel tega, kajti obšla ga je nova misel. V bližini je bilo nekaj stranskih rorov. Dejal si je: »Bolje bo, če jih raziščem kot da izgubljam dragoceni čas v brezdelju.«

Iz žepa je potegnil vrvice od zmaja in jo privezel na izraste skale. Po dvajsetih korakih se je rov končal v prepadu. Tom se je na kolenih splazil navzdol, šel tako daleč okoli vogala, kolikor je mogel seči z roko naprej. Hotel se je splaziti še dlje. Tisti hip pa je komaj deset metrov daleč zagledal izza skale človeško roko, ki je držala svečo. Tom je zmagovalno zatulil. Toda ko se je prikazalo telo, je onemel: bil je ubijalec Joe.

Tom je bil trd od groze in se ni mogel premakniti. Naključno je hotelo, da ga Joe ni zasledoval. Tom je stekel nazaj k Beckyni in ji povedal, kaj je videl. Ko ga je vprašala, zakaj je zatulil, je odgovoril: »Kar tako, Becky, ker sem bil vesel!« Trdno se je odločil, da se z Joejem ne želi več srečati. — Toda lakota in utrujenost sta tudi to odločitev spreminila. Becky je rekla, naj kar gre raziskovat še druge rove in Tom je odšel. Poljubil je je in spet odšel v sosednji rov.

Njegova pot je bila brezuspešna. Nato je poskusil še v tretjem in četrtjem rovu. Podal se je vanj dokler mu je dopuščala zmajeva vrvice in že se je hotel vrniti, ko je zagledal daleč v ospredju liso, ki se mu je zdela podobna dnevni svetlobi. Vrnil se je po Becky, zavrskal od veselja in kmalu sta oba pomolila svoji glavi in ramena skozi majhno odprtino ter zagledala široki Mississipi, ki se je vabil mimo. Če bi bila takrat noč, bi ne videl svetle lise in prav gotovo se ne bi rešila...